

Latvijas Republikas Valsts prezidenta kanceleja Prezidenta preses dienests

Pils laukums 3, Rīga-50, LV-1900, tālr. 7092122, fakss 7320404,
prese@president.lv, www.president.lv

Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas runa ALA 50.kongresa atklāšanā Vašingtonā, 2001.gada 27.aprīlī

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs, augstie viesi, dāmas un kungi,

Es nezinu, cik daudzi jūsu starpā atceras to brīdi, kad viņi atstāja Latviju kā bēgļi. Man tas ir palicis spilgtā atmiņā. Mēs izbraucām ar pirmspēdējo kuģi, kas netika torpedēts un nenogrima jūrā. Tas notika 1945.gada 1.janvāra agrā rītā, un latvieši bija pulcējušies uz šī armijas un munīcijas atkāpšanās kuģa klāja un dziedāja aukstā miglā “Dievs, svētī Latviju!”, raugoties uz tālumā zūdošo Kurzemes krastu. Man toreiz kā bērnam bija tāda dīvainā sajūta, ka laikam jau dodamies prom no mājām. Man bija tāda priekšnojauta, ka droši vien tajās mājās, ko es kā bērns pazinu, mēs nekad neatgriezīsimies, bet dīvainā kārtā man bija arī priekšnojauta, ka man personīgi kādreiz būs lemta atgriešanās. Es gan toreiz nevarēju iedomāties, kādā veidā un kapacitātē.

Mēs nezinām neviens, ko liktenis mums lēmis un paredzējis, un nezinām arī kāpēc. Tā ir viena no dzīves mistērijām – cik dažādi ir likteņi, cik dažādi ir liktens pagriezieni, cik ļoti dažādi ir pārdzīvojumi, kas tās vienas tautas locekļiem var tikt uzlikti, un cik ļoti atšķirīgi var būt tie piedzīvojumi un pārdzīvojumi, ko liktenis ir lēmis dažādām tautām. Mūsu tauta laikam ir izredzēta, jo mūsu tautas locekļiem daudz ir bijis jāpārdzīvo un daudz ir bijis jāpārcieš, bet varbūt tik tiešām, gluži kā senebrejiem Vecajā Derībā, šie pārdzīvojumi var tikt uzskatīti kā sava veida debesu dāvana, jo tie mūsu dzīvei piešķir to dvēseles pārdzīvojumu dziļumu, ko ne katrs gūst, dzīvojot mierīgu, klusu dzīvi stabilā valstī.

Daudzi no jums šeit ir jau dzimuši, bērnus izaudzinājuši, daži tik tiešām jau ir trešajā paaudzē. Un jums ir laimējies baudīt to mierīgo dzīvi, ko ASV nu jau ir spējusi gadu garumā garantēt saviem pilsoņiem. Liktenis ceļi ir nezināmi un cilvēka prātam neizprotami, bet man personīgi ir pārliecība, ka katram no mums ir sava loma, sava sūtība un vieta vispārējā shēmā un ka tas, kas mums ir bijis lemts un dots, ir bijis īpaši vajadzīgs gan mums katram kā cilvēkam, gan mūsu tautai tās kopumā. Un svarīgākais ir jebkuros apstākļos un jebkurā izejas punktā turpināt iet uz priekšu, un jūs esat to darījuši.

Tie, kas dibināja ALAu 50 gadus atpakaļ, paturēja ticību Latvijas neatkarībai un Latvijas suverēnās valsts iespējamībai, nepieciešamībai, tās nākotnei. Tā bija arī uzticība savai latvietībai, savam mantojumam, savu vecāku un savu senču nodotajam viņu rokās. Un nebija viegli šajos apstākļos saglabāt latviešu valodu, latviešu kultūru un nodot to tālāk ne tikai saviem paša bērniem, bet arī nākamajām audzēm. Es zinu, cik tas bija grūts darbs, un es vēlētos Latvijas un Latvijas tautas vārdā visiem par to pateikt paldies.

Jā, mēs esam tagad piedzīvojuši savu cerību piepildīšanos. Mums ir iespēja tagad veidot savu valsti tādu, kādu 50 gadu un vairāk garumā mums nebija iespējams. Nu nāk gaismā arī tas, cik mēs paši varam būt vāji, cik mums pašiem ir arī trūkumu, cik daudz mums vēl pašiem ir jāmacās un jāpūlās, un jācīnās. Un šeit atkal ir vajadzīga ticība, cerība un mīlestība. Te ir vajadzīga katra sirdsdegsme. Tā pati sirdsdegsme, kas jums pilnīgi svešā vidē ļāva uzturēt mīlestību uz savu tautu un uz savu vai savu senču zemi.

Tā pati mīlestība ir vajadzīga šodien gan tiem, kas dzīvo Latvijā, gan tiem, kam liktenis ir lēmis būt citās zemēs. Es zinu, cik daudzi no jums ir strādājuši Latvijas labā. Es zinu tās pūles, to nodošanos, to ziedošanos, kas nāk no jūsu un jūsu organizāciju puses. Tas nav vēl ne izsvērts, ne izmērīts. Man šķiet, ka būtu labi, ka tas tiktu kādreiz vēstures

priekšā darīts. Bet ir arī labi, ja labā roka nezina, ko kreisā dara, ja runa ir par labiem darbiem. Es vēlos pateikties visiem tiem gan par to, ko viņi ir darījuši sabiedrības un latvietības uzturēšanas labā šeit trimdā. Vēlos pateikties visiem tiem, kas tik daudz ir darījuši, lai kopš neatkarības atjaunošanas palīdzētu valsts attīstībai, uzplaukumam, palīdzētu grūtdieniem, bāreņiem, tautai Latvijā.

Un kā mazu piemēru tam, ka arī valsts savā augstākā līmenī novērtē arī trimdas latviešu pūles un nopelnus Latvijas labā, man ir tas gods izmantot šo ALAs jubileju, lai pasniegtu Latvijas augstāko atzinību – Triju Zvaigžņu ordeni – tiem, kas šogad to ir saņēmuši. Es vēlētos pasniegt Triju Zvaigžņu ordeni personām, kas jums visiem ir pazīstamas ar savu izcilo sirdsdegsmi, ar savu redzamo devumu, ar ilggadīgo ieguldījumu latviešu kultūras un sabiedrības labā. Un tie ir: ALA priekšsēdētājs Jānis Kukainis; mūsu lielais patriots ASV, ģenerālis Ilmārs Kukainis; mūsu kultūras darbinieks, ārsts, rakstnieks Kārlis Zvejnieks; Līga Ruperte, 3x3 kustības māte, izauklētāja, atbalstītāja un daudzu citu sabiedrisko darbu darītāja; un neatvietojamais Arnolds Sildegs ar savu devumu Latvijas mākslai un mākslas vēsturei. Paldies Jums!